

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 59

(2001-2002)

Om lov om endring av lov 10. juni 1988
nr. 40 om finansieringsvirksomhet og
finansinstitusjoner mv. (omdanning av
sparebanker til aksjeselskap eller
allmennaksjeselskap)

*Tilråding fra Finansdepartementet av 22. mars 2002,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Innledning

1.1 Generelt om omdanning av sparebanker

I denne proposisjonen fremmer Finansdepartementet et lovforslag som åpner for at sparebanker skal kunne omdannes til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Etter departementets syn vil dette bl.a. legge til rette for at sparebankene vil kunne stå friere til å velge den form for innhenting av egenkapital som de finner hensiktsmessig. I tråd med dette varslet departementet i St.meld. nr. 6 (2001-2002) at en ville fremme et lovforslag som ville åpne for omdanning av sparebanker, og uttalte bl.a.:

«Etter departementet si vurdering bør det gjerast ei lovendring som gjer det mogleg for sparebankar å skipa seg om til aksjeselskap. Departementet meiner denne heimelen bør gjerast generell, og ikkje bare gjelde for Gjensidige NOR Sparebank. Departementet vil derfor leggje fram for Stortinget eit lovforslag om endring i finanslovgjevninga som opnar for omdanning av sparebankar.

Etter departementet si vurdering bør ein i arbeidet med eit slikt lovforslag ta utgangspunkt i Banklovkommisjonen sitt forslag i NOU 1998:14. I samanheng med lovarbeidet vil ein ta sikte på ei regulering av stiftelsen som skal motverke eit ikkje ønskjeleg oppkjøp av sparebanken eller konsernet. I vurderinga vil det bli tatt omsyn til at formålet med ei omdanning er å få god tilgang på aksjekapital. Samstundes må ein i lovarbeidet vurdere forholdet til EØS avtalen nærare. Parallelt med lovarbeidet vil det bli vurdert tiltak for å betre rammevilkåra for mindre sparebankar. Ein moglegheit kan vere å styrkje ordninga med grunnfondsbevis.»

I Innst.S. nr. 87 (2001-2002) sluttet finanskomiteens flertall seg til departementets konklusjon om at det bør foretas en generell lovendring som gjør det mulig for sparebanker å omdanne seg til aksjeselskap, og uttalte bl.a.:

«Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet, er samd i departementet sin konklusjon om at det bør gjerast ei generell lovendring som gjer det mogeleg for sparebankar å omdanna seg til aksjeselskap. Etter fleirtalet si vurdering kan ei slik omdanningsmuligheit, kombinert med tiltak som motverkar oppkjøp, og ordningar som styrkjer grunnfondsbevisa si stilling, verta ei løysing som både gjer stillinga betre for store sparebankar og som tek vare på og vidareutviklar sjølve sparebankideen. På denne måten vil ei lovendring som det her er tale om verta ei modernisering og strukturtilpassing som styrkjer den totale sparebankverksenda i Norge. Når det gjeld forslag om tiltak for å motverka oppkjøp meiner fleirtalet at det er særleg viktig å vurdere dette opp mot ei eventuell framtidig endring/fjerning av 10-prosentregelen, for på denne måten å synleggjera kva verkemiddel og tiltak som på ein robust og trygg måte kan hindra uønska oppkjøp. Etter fleirtalet si vurdering er det viktig med ulike tiltak som kan utvikla og styrkja finansielt nasjonalt eigarskap i Norge. Under høyringane om saka den 18. januar 2002 kom det, særleg frå Sparebankforeningen, fleire konkrete forslag om tiltak for å styrkja grunnfondsbevisa si stilling. Fleirtalet ser det som

svært viktig at grunnfondsbevisa si stilling får ei reell styrking. Fleirtallet vil vidare understreka at det er viktig at arbeidet med dette går parallelt med omdanningssaka, slik at desse sakene kan sjåast i samanheng. På denne bakgrunn er fleirtalet samd i departementet sin konklusjon om å leggja fram for Stortinget eit lovforslag om endring av finanslovgjevinga som opnar for omdanning av sparebankar til aksjeselskap.»

I dette lovforslaget fremmer Finansdepartementet forslag til nærmere lovregler om omdanning av sparebanker.

1.2 Proposisjonens hovedinnhold

Finansdepartementet fremmer i denne proposisjonen forslag til endringer i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv. (finvl.) samt visse andre lover. Lovendringene vil åpne for adgang til omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.

Omdanningsadgangen foreslås regulert etter mønster av reglene i finansieringsvirksomhetsloven (finvl.) kapittel 2 avsnitt III (§§ 2-18 til 2-24) om omdanning av gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Det foreslås at vedtak om omdanning skal treffes av sparebankens forstanderskap med tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmene, og vedtaket skal godkjennes av Kongen. Det foreslås at omdanningen skal skje ved at de aksjer som ikke tilfaller grunnfondsbeviserne ved ombytting av grunnfondsbevisene til aksjer i den omdannede sparebanken, skal tilfalle en stiftelse hvis hovedformål skal være å forvalte eierandelen i den omdannede sparebanken. Departementet foreslår nærmere regler om stiftelsens organer, herunder regler om at stiftelsen skal ha generalforsamling og styre. Det legges i lovforslaget stor vekt på at stiftelsen skal være helt uavhengig av den omdannede sparebanken. Ingen av medlemmene i stiftelsens generalforsamling skal derfor kunne ha tilknytning til den omdannede sparebanken som stiftelsen har eierandeler i. Medlemmene skal videre i størst mulig grad avspeile den omdannede institusjonens kundestruktur og andre interessegrupper. Departementet foreslår videre at ansatte eller tillitsvalgte i stiftelsen ikke kan være ansatt eller tillitsvalgt i den omdannede sparebanken eller annet selskap i finanskonsern som stiftelsen har eierinteresser i. For øvrig foreslår departementet at eventuelle andre organisatoriske krav må vedtektsfestes i den omdannede sparebanken eller stiftelsen, herunder regler om kompetansefordeling mellom generalforsamlingen og styret i stiftelsen.

Departementets forslag innebærer at stiftelsens virksomhet skal begrenses til å forvalte eierskapet i den omdannede sparebanken i tråd med gjeldende regler for omdannede gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger. Etter disse reglene vil den omdannede sparebanken ha adgang til å kjøpe og selge aksjer i den omdannede sparebanken og til å forvalte ledig likviditet. Departementet foreslår at salg av aksjer i den omdannede sparebanken og dens eventuelle morselskap skal vedtas av generalforsamlingen i stiftelsen med to tredelers flertall. Videre foreslås at stiftelsen skal ha adgang til å utstede grunnfondsbevis og ta opp lån for å kjøpe aksjer i den omdannede spa-

rebanken og adgang til å kjøpe aksjer og grunnfondsbevis i andre institusjoner samt forvalte sin likviditet bl.a. ved bankinnskudd og kjøp av statspapirer.

Departementet foreslår at stiftelsen skal reguleres av reglene om finansstiftelser i finansieringsvirksomhetsloven kapittel 2 avsnitt III så lenge den eier 10 prosent eller mer av aksjene i den omdannede sparebanken. Departementet foreslår videre at regler om avvikling og fusjon av stiftelsen oppstått ved omdanning av gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger også skal gjelde for sparebankstiftelser.

Departementet foreslår at den omdannede sparebanken fremdeles skal være medlem av Sparebankenes sikringsfond, men dersom stiftelsens eierandel er under 10 prosent vil banken måtte bli medlem av Forretningsbankenes sikringsfond. Departementet foreslår videre at 10 prosent grensen skal ha betydning for adgangen til å benytte ordet «sparebank» eller «spare» i sitt firma. Den omdannede sparebanken vil ha rett til å benytte slike ord i sitt firma så lenge stiftelsen eier 10 prosent eller mer av aksjene i banken.

Departementet foreslår at de generelle eier- og stemmerettsbegrensninger ikke skal gjelde for stiftelser opprettet ved omdanning av sparebanker, for så vidt gjelder de aksjer som stiftelsen eier i den omdannede sparebanken eller dens morselskap.

1.3 Nærmere om bakgrunnen for lovforslaget

I NOU 1998: 14 gikk et flertall i Banklovkommisjonen inn for lovendring som gir sparebanker adgang til omdanning til aksjeselskap. Flertallet foreslo at omdanning skulle skje ved at aksjer i sparebanken (ved omdanningen) skulle eies av en stiftelse, med unntak av de aksjer som tilsvarende grunnfondsbeviskapitalen.

Banklovkommisjonens utredning ble sendt på høring ved Finansdepartementets brev 25. september 1998. Høringsfristen ble satt til 31. desember 1998.

Banklovkommisjonens utredning ble sendt på høring til følgende organisasjoner og institusjoner:

- Alle departementene
- Akademikernes Fellesorganisasjon
- Aksjesparerforeningen i Norge
- AktuarKonsulenters Forum
- Brønnøysundregistrene
- Datatilsynet
- David Forsikring
- Den norske Advokatforening
- Den Norske Aktuarforening
- Den norske Bankforening
- Det juridiske Fakultet, Universitetet i Bergen
- Det juridiske Fakultet, Universitetet i Oslo
- Det juridiske Fakultet, Universitetet i Tromsø
- Finansforbundet
- Finansieringsselskapenes forening
- Fokus Livsforsikring AS
- Folketrygdfondet

Om lov om endring av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv.
(omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap)

- Forbrukerombudet
- Forbrukerrådet
- Forsikringsfunksjonærenes Landsforbund
- Handels- og Servicenæringenes Hovedorganisasjon
- Handelsbanken Liv
- Kommunenes Sentralforbund
- Konkurransetilsynet
- Kredittilsynet
- Landsorganisasjonen i Norge
- Likestillingsombudet
- Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening
- Norges Bank
- Norges Bedriftsrådgiverforening
- Norges Eiendomsmeglerforbund
- Norges Fondsmeglerforbund
- Norges Forsikringsforbund
- Norges Juristforbund
- Norges Kooperative Landsforening
- Norges Rederiforbund
- Norges Skatterevisorers Landsforening
- Norsk Bedriftsforbund
- Norsk Investorforum
- Norsk Oppgjørssentral
- Norsk Tillitsmann AS
- Norske Boligbyggelags Landsforbund
- Norske Finansanalytikerers Forening
- Norske Finansmeglernes Forening
- Norske Forsikringsmeglernes Forening
- Norske Liv AS
- Norske Pensjonskassers Forening
- Næringslivets Hovedorganisasjon
- Oslo Børs
- Postbanken
- Referansegruppen for kommunale/fylkespensjonskasser
- Regjeringsadvokaten
- Sjøassurandørenes Centralforening
- Skattedirektoratet
- Sparebankforeningen i Norge
- Statistisk sentralbyrå
- Verdipapirfondenes Forening
- Verdipapirsentralen
- Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
- ØKOKRIM

Følgende høringsinstanser hadde merknader til forslaget:

- Barne- og familiedepartementet
- Justisdepartementet
- Norges Bank
- Konkurransetilsynet
- Kredittilsynet
- Den norske Bankforening
- Finansforbundet

Om lov om endring av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv. (omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap)

- Finansieringsselskapenes forening
- Forbrukerrådet
- Norges Forsikringsforbund
- Næringslivets Hovedorganisasjon
- Sparebankforeningen
- Spydeberg Sparebank

Et flertall av høringsinstansene (herunder Sparebanken NOR) støttet forslaget, mens bl.a. Forbrukerrådet og Sparebankforeningen gikk imot forslaget.

Høsten 2000 rettet Gjensidige NOR en henvendelse til Finansdepartementet hvor det ble bedt om at det ble lagt til rette for at Sparebanken NOR skulle kunne omdannes til aksjeselskap. Gjensidige NOR anfører at aksjer er en bedre finansieringskilde enn grunnfondsbevis. Videre ønsker Gjensidige NOR å omdanne Sparebanken NOR for å kunne omstrukturere konsernet til en holdingmodell.

Sparebankforeningen har, i tiden etter Gjensidige NORs henvendelse til departementet, hatt en ny intern behandling av omdanningsspørsmålet. Et flertall i styret i Sparebankforeningen gikk (under visse forutsetninger) i april 2001 inn for at det åpnes for omdanningsadgang for sparebanker til «aksjesparebank». Et mindretall gikk imidlertid imot en slik omdanningsadgang. Et flertall av foreningens medlemsbanker var imot å åpne for omdanning. Imidlertid mente banker som representerer ca. 80 prosent av forvaltningskapitalen til sparebankene at det bør åpnes for en generell omdanningsadgang. Sparebankforeningens forslag er også basert på en stiftelsesmodell. Det foreslås imidlertid en regulering av stiftelsens eierskap som skal motvirke uønsket oppkjøp av sparebanken. Banklovkommisjonens forslag inneholdt ikke slike regler.

Sparebankforeningens forslag kan oppsummeres i fem punkter:

1. Det bør være lovbestemt at stiftelsen i sin eierrolle skal videreføre sparebankenes idegrunnlag.
2. Stiftelsen bør være uavhengig av banken.
3. Det bør være en nedre grense for stiftelsens eierandel på 10 pst. for at banken skal kunne være en «aksjesparebank».
4. Stiftelsen bør ikke kunne selge aksjer i banken dersom stiftelsen eier mindre enn 1/3 av aksjene eller dersom salget medfører en eierandel under 1/3.
5. Stiftelsen bør maksimalt kunne dele ut 25 pst. av årlig avkastning til allmenntilgunnige formål.

I St.meld. nr. 6 (2001-2002) varslet Finansdepartementet at det ville fremmes et lovforslag som ville åpne for omdanning av sparebanker, jf. omtale ovenfor. I Innst.S. nr. 87 (2001-2002) sluttet finanskomiteens flertall seg til departementets generelle utgangspunkt.

2 Gjeldende rett

2.1 Norsk rett

I finansieringsvirksomhetsloven kapittel 2 avsnitt III §§ 2-18 til 2-24 er det gitt regler om omdanning av gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger til aksjeselskap/allmennaksjeselskap. Reglene ble inntatt i finansieringsvirksomhetsloven ved lov 15. juni 1990 nr. 19 med senere endringer, og er nærmere omtalt i NOU 1998: 14 s.125. Det er imidlertid ikke gitt regler om omdanning av sparebanker.

2.2 Utenlandsk rett

Et felles kjennetegn for europeiske sparebanker (eller sparekasser) er at disse opprinnelig ikke har vært organisert som aksjeselskaper. Departementet har fått opplyst at det er adgang til omdannelse i de øvrige nordiske land, Storbritannia, Østerrike, Italia, Nederland og Belgia, mens det ikke er omdanningsadgang i Tyskland og Spania. Det er videre opplyst at den vanligste formen for omdanning i disse landene er stiftelsesmodellen der en stiftelse i utgangspunktet mottar alle aksjer i den etablerte aksjebanken (det er i andre land ikke etablert en ordning med egenkapitalinstrument for sparebanker, slik grunnfondsbeviset er etablert i Norge). Landene har imidlertid valgt til dels svært forskjellige modeller for stiftelsens tilknytning til banken.

Departementet har også fått opplyst at det i flere av de land som har åpnet for omdanning, er lagt inn særskilte regler som skal motvirke oppkjøp av den omdannede banken. I Danmark må alle omdannede sparebanker ha vedtektsbestemte stemmerettsbegrensninger i fem år etter omdanningen. Videre har departementet fått opplyst at britiske banker som tidligere var medlemseid (sk. «building societies») under visse forutsetninger er beskyttet mot fiendtlige oppkjøp i fem år etter børsnotering. På Island er det en lovbestemt stemmerettsbegrensning på fem prosent i en omdannet sparebank.

2.3 EØS-rett

Den enkelte EØS-stat står fritt til å bestemme om det skal åpnes for omdanning av sparebanker. Dette følger av prinsippet i EØS-avtalen artikkel 125 om at EØS-avtalen ikke på noen måte skal berøre avtalepartenes regler om eiendomsretten.

Eventuelle lovregler om omdanning må imidlertid respektere de grunnleggende bestemmelser i EØS-avtalen om ikke-diskriminering og reglene om fri etableringsrett og frie kapitalbevegelser. Dette innebærer bl.a. at det ikke kan fastsettes lovregler som gjør forskjell på norske og utenlandske investorer. Videre må eventuelle lovregler som begrenser adgangen til å kjøpe opp en omdannet sparebank bl.a. kunne begrunnes i allmenne hensyn, og de må ikke gå lenger enn nødvendig for å oppfylle sitt formål.

3 Valg av hovedmodell - særlig om «oppkjøpsvern»

3.1 Banklovkommisjonens modell

Banklovkommisjonens flertall gikk i NOU 1998: 14 Finansforetak mv. inn for en lovendring som gir sparebanker adgang til omdannelse til aksjeselskap. Omdanningen skal etter forslaget skje ved at det opprettes en «finansstiftelse» som skal eie de aksjene i den omdannede banken som ikke overtas av grunnfondsbeveiseierne. En slik stiftelse skal etter forslaget være unntatt fra eierbegrensingsreglene om at ingen kan eie mer enn 10 prosent av aksjene i en finansinstitusjon. Stiftelsens virksomhet skal bestå i å forvalte aksjer som ble tildelt ved opprettelsen og midler som mottas som utbetaling på aksjer. Det er foreslått at finansstiftelsen skal omdannes til en stiftelse etter stiftelsesloven dersom den eier mindre enn en femdel av aksjene i det nye selskapet eller morselskapet. Det er videre foreslått særlige regler om organer, vedtekter, avvikling osv. Forslaget er nærmere omtalt i NOU 1998: 14 side 125 flg. og side 188 flg.

3.2 Sparebankforeningens modell

Sparebankforeningen foreslår i likhet med Banklovkommisjonen en modell for omdanningen som innebærer at den «eierløse kapitalen» i en sparebank videreføres ved at det opprettes en stiftelse som skal eie aksjer i den omdannede banken. Sparebankforeningen mener det må lages et lovverk rundt omdanningsadgangen «som bidrar til at sparebankstiftelsen får en sterkere stilling og blir en sterkere garantist mot oppkjøp fra andre banker enn det Banklovkommisjonen har foreslått».

Sparebankforeningen har foreslått følgende «hovedprinsipper» for regler som «skal bidra til å sikre at virksomheten i aksjesparebanken videreføres i tråd med sparebankenes tradisjoner og forretningside»:

- Sparebankforeningen foreslår en regulering som innebærer at de aksjer som tilføres stiftelsen etter omdannelsen forvaltes med henblikk på et stabilt og langsiktig eierskap, der hensynet til et reelt oppkjøpsvern i et langt tidsperspektiv står sentralt.
- Sparebankforeningen mener hensynet til oppkjøpsvernet taler for at det legges inn lovfestede begrensninger for stiftelsens adgang til å selge seg ned i banken. Sparebankforeningen foreslår at eventuelt nedsalg fra stiftelsen gjøres betinget av konsesjon og at dens eierandel gjennom salget ikke er eller synker under en tredjedel.
- Sparebankforeningen foreslår videre at stiftelsen kun skal kunne benytte maksimalt 25 prosent av den årlige avkastning på sin kapital som gaver til allmennyttige formål. Den øvrige avkastningen skal benyttes til å forsvare stiftelsens eierandel i banken gjennom kjøp av aksjer i markedet og/eller avsettes i likvide midler som beredskap for å kunne delta ved fremtidige emisjoner i banken. Stiftelsen bør dessuten etter Sparebankforeningens syn kunne finansiere seg gjennom utstedelse av grunnfondsbevis eller i obligasjons- og lånemarkedet.

Om lov om endring av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv. (omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap)

- Sparebankforeningen mener det bør gis regler om sammensetningen av stiftelsens organer og regler om stiftelsens oppgaver som blant annet skal sikre uavhengighet til banken.
- Sparebankforeningen mener det bør oppstilles en nedre grense mht stiftelsens eierandel for at stiftelsen skal være en «sparebankstiftelse» og for at banken skal kunne være en «aksjesparebank». Grensen foreslås satt til 10 prosent på bakgrunn av 10 prosent regelen i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 og selskapsrettslige regler om tvangsutløsning av minoritetsaksjonærer.

3.3 Departementets vurdering

Den vesentligste forskjell mellom de to hovedmodeller ligger i reguleringen av det såkalte «oppkjøpsvern». Sparebankforeningens modell er bygget på at stiftelsen etter omdanningen skal utgjøre et vern mot «uønsket oppkjøp». Banklovkommisjonens forslag har ingen slike regler.

Det finnes ikke lovregler om «oppkjøpsvern» for andre finansinstitusjoner, og etter departementets syn synes det vanskelig å lovregulere et skille mellom «ønskede» og «uønskede» oppkjøp slik Sparebankforeningens forslag synes å forutsette.

Etter departementets syn foreligger imidlertid hensyn som tilsier enkelte særregler for oppkjøp av omdannede sparebanker. Det foreligger grunnleggende forskjeller mellom en selveiende institusjon (som en sparebank er) og et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap (som en omdannet sparebank vil være). Det kan i dag ikke utøves eierinnflytelse i en sparebank (hvis en ser bort fra den begrensede innflytelse grunnfondsbeveiere kan utøve) og institusjonen kan ikke kjøpes opp. Det grunnleggende prinsipp i et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap er imidlertid at aksjonærene skal kunne påvirke institusjonens virksomhet og drift gjennom den innflytelse stemmerett på generalforsamlingen gir, og aksjonærene kan i utgangspunktet fritt avhende sine aksjer til andre, f.eks. i en oppkjøpssituasjon. Omdannelse av en sparebank innebærer at en institusjon som ble etablert under «sparebankregimet» skifter identitet og blir et aksjeselskap eller et allmennaksjeselskap. Dette identitetsskiftet skiller et «omdannet» aksjeselskap/ allmennaksjeselskap - som forutsettes å bevare en sparebankorientert filosofi - fra andre finansinstitusjoner etablert som et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, og denne forskjellen kan etter departementets syn tilsi enkelte særregler for en omdannet sparebank. Et sentralt element i en slik filosofi bør være å bevare uavhengighet. Opprinnelig var sparebankene ment å inneha en annen samfunnsfunksjon enn forretningsbankene, og kapitalbidrag fra stiftere og grunnfondsbeveiere ble gjort under forutsetning av at institusjonen skulle være underlagt sparebankloven og de særskilte begrensninger som følger av denne. Etter departementets syn er det derfor naturlig å videreføre enkelte elementer av sparebankregimet for omdannede sparebanker, slik at omdannede sparebanker reguleringsmessig kommer i en «mellomstilling» i forhold til sparebanker og alminnelige forretningsbanker. Som nevnt ovenfor, er nettopp den begrensede eierinnflytelsen og fraværet av oppkjøpsadgang et av de sentrale elementer i gjeldende sparebankregulering. Det synes på denne bakgrunn naturlig å videreføre enkelte særregler om eierinnflytelse og eierskifte også for omdan-

nede sparebanker, selv om tilsvarende regler ikke skal gjelde for andre finansinstitusjoner som opprinnelig ble etablert som aksjeselskaper eller allmennaksjeselskaper. Motstykket til en slik særregulering vil være at et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som er en omdannet sparebank under visse forutsetninger fortsatt skal benytte ordet «spare» i sitt firmanavn og være tilknyttet Sparebankenes sikringsfond. Dette vil drøftes nærmere under punkt 4.6 og 4.7.

Et annet spørsmål er hvordan slike lovregler om eierinnflytelse i og oppkjøp av omdannede sparebanker bør utformes. I den anledning vises til at restriktive lovregler som skal motvirke oppkjøp vil kunne medføre at aksjer utstedt av en omdannet sparebank prises lavere enn aksjer utstedt av banker som ikke er underlagt tilsvarende begrensninger. Slike lovregler vil i så fall motvirke selve hovedformålet med å åpne for omdanning, nemlig å bedre sparebankers tilgang til egenkapital til konkurransedyktige vilkår. Det antas også at en for streng regulering av stiftelsens eierskap vil kunne medføre et press i løpet av relativt kort tid for nye lovendringer, dersom formålet med en omdanning - det å kunne benytte aksjemarkedet som en bedre kilde for innhenting av egenkapital - ikke oppnås i tilfredsstillende grad.

Sparebankforeningen ønsker lovregler som skal motvirke såkalt «uønsket oppkjøp». I det konkrete tilfellet vil det kunne være vanskelig å avgjøre om et oppkjøp er ønsket eller ikke og dette vil kunne vurderes forskjellig avhengig av hvem som foretar vurderingen. Det kan tenkes situasjoner der enkelte aksjonærer (som for eksempel stiftelsen) finner et oppkjøpstilbud å være «uønsket» mens andre aksjonærer kan mene at oppkjøpet er ønskelig (og vice versa). Sparebankforeningen foreslår flere regler som tar sikte på å motvirke «uønskede oppkjøp». For det første foreslås at stiftelsen må eie mer enn 10 prosent av aksjene i den omdannede institusjonen for at banken skal kunne bruke begrepet «spare» i sitt firma og være tilknyttet Sparebankenes sikringsfond. Oppkjøpsvernet ved en slik regel ligger i den selskapsrettslige hovedregel om at en eier med andel på 10 prosent eller mer ikke kan tvangsinnløses, kombinert med hovedregelen i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 om at ingen i utgangspunktet kan eie mellom 10 og 100 prosent av en finansinstitusjon. I hvilken grad en eierandel for stiftelsen over 10 prosent utgjør et reelt oppkjøpsvern, vil derfor bero på hvordan de alminnelige eierbegrensningsreglene utformes. Disse reglene har vært gjenstand for en nærmere evaluering i NOU 2002: 3 «Eierbegrensning og eierkontroll i finansinstitusjoner» (Selvutvalgets rapport). Dette forslaget er for tiden på høring. Slike lovregler vil ha betydning ved oppkjøp av alle typer finansinstitusjoner, herunder omdannede sparebanker. Departementet vil komme nærmere tilbake til dette i forbindelse med oppfølgingen av NOU 2002: 3. Uavhengig av eventuelle endringer i eierbegrensningsreglene, slutter imidlertid departementet seg til Sparebankforeningens forslag om å knytte enkelte rettsvirkninger til at stiftelsen eier 10 prosent eller mer i en omdannet sparebank eller dens eventuelle morselskap, bl.a. rett og plikt til å benytte begrepet «spare» eller «sparebank» i sitt firma og rett og plikt til å være tilknyttet Sparebankenes sikringsfond. Videre foreslås at slike stiftelser ikke skal være regulert av finansieringsvirksomhetsloven dersom eierandelen er under 10 prosent.

Et annet element i Sparebankforeningens forslag til «oppkjøpsvern» er at stiftelsen bare skal kunne selge aksjer i sparebanken etter samtykke fra Kredittilsynet. Sparebankforeningen mener at desto mindre stiftelsens eierandel er, desto vanskeligere bør det være å få samtykke til salg. Banklovkommisjonen foreslår ingen tilsvarende regler. Departementet viser til at det «restriktive element» i Sparebankforeningens forslag ligger i at Kredittilsynet skal kunne avslå en søknad om salg av aksjer i en situasjon hvor stiftelsen og andre aksjonærer ønsker å selge aksjer. Det angis ikke nærmere i hvilke situasjoner slikt avslag skal være aktuelt, men departementet antar at nektelse etter forslaget skal kunne skje dersom et eventuelt oppkjøp fremstår som «uønsket» for myndighetene (men altså ønsket av stiftelsen og eventuelt andre aksjonærer). Departementet viser til at Sparebankforeningens forslag vil innebære at forvaltningen tillegges en ny form for skjønnsmyndighet, nemlig myndighet til å avgjøre om aksjonærer i et aksjeselskap skal kunne akseptere et oppkjøps tilbud. I tillegg vil de kompetente myndigheter måtte vurdere oppkjøpet etter de alminnelige konsesjonsregler. Departementet finner det unaturlig og lite hensiktsmessig å tillegge forvaltningen myndighet til å nekte stiftelsen å selge aksjer i den omdannede banken. Forvaltningen er underlagt klare begrensninger mht. hvilke hensyn den kan vektlegge ved avgjørelse av enkeltsaker, og departementet kan vanskelig se hvilke relevante hensyn som kan begrunne et avslag på en søknad om nedsalg som stiftelsen ønsker å gjennomføre (forutsatt at salget oppfyller andre lovbestemte krav, herunder lovbestemte krav som foreslått i denne proposisjonen), og som ikke kan ivaretas i den alminnelige konsesjonsbehandlingen av et eventuelt oppkjøp. Et ytterligere spørsmål er om det er behov for en slik konsesjonsordning i de tilfeller stiftelsen ønsker å selge aksjer i mindre omfang (dvs. i andre situasjoner enn i en oppkjøpssituasjon). Departementet mener dette spørsmålet bør løses ved departementets forslag om at stiftelsen ikke skal kunne selge aksjer i banken med mindre det foreligger et kvalifisert flertall i stiftelsen, jf. nedenfor. Det antas derfor ikke å foreligge et behov for en særskilt konsesjonsordning som foreslått av Sparebankforeningen. Departementet vil på denne bakgrunn ikke foreslå en regel om at stiftelsens salg av aksjer skal være betinget av særskilt konsesjon.

Som nevnt over, mener imidlertid departementet det kan være hensiktsmessig å videreføre enkelte særregler om eierinnflytelse og eierskifte for omdannede sparebanker, selv om tilsvarende regler ikke skal gjelde for andre finansinstitusjoner som opprinnelig ble etablert som aksjeselskaper eller allmennaksjeselskaper.

For det første vil departementet i tråd med Sparebankforeningens forslag foreslå å lovfeste at stiftelsen skal ha «et langsiktig og stabilt formål med sitt eierskap og videreføre sparebanktradisjonen». Dette er sentrale elementer i gjeldende sparebanklovgivning. Den eierløse kapitalen i en sparebank ble bl.a. skutt inn under forutsetning av at disse elementer skulle videreføres. Det synes derfor rimelig at den institusjon som overtar aksjer som tilsvarer den eierløse kapitalen (dvs stiftelsen) skal ha som formål å videreføre disse elementene gjennom utøvelsen av sitt eierskap i den omdannede sparebanken. Forslaget er nærmere omtalt under avsnitt 4.4.3.

For det andre vil departementet foreslå å lovfeste at stiftelsen bare skal kunne selge aksjer i banken eller morselskapet dersom to tredeler av stiftel-

sens generalforsamling stemmer for et slikt salg. Sparebankforeningen har ikke foreslått en slik regel, men etter departementets vurdering er ethvert salg av stiftelsens aksjer en avgjørelse av en slik art at den bør likestilles med en vedtektsendring, og at det derfor bør kreves et slikt kvalifisert flertall. Dette vil omtales nærmere under punkt 4.4.3.

Etter dette har stiftelsen en sentral rolle i reglene som tar sikte på å videreføre enkelte av de elementer om eierinnflytelse og eierskifte som finnes i sparebankloven. Stiftelsen vil bare inneha en slik rolle dersom stiftelsen eier en viss del av aksjekapitalen i den omdannede sparebanken. Det vises i den anledning til at en eierandel på mer enn en tredel bl.a. vil kunne blokkere fusjoner og vedtektsendringer. På sikt vil imidlertid stiftelsens eierandel kunne reduseres selv om den ikke selger aksjer, bl.a. som følge av kapitalutvidelser mv. Etter departementets syn bør derfor stiftelsen i størst mulig grad settes i stand til å delta i slike kapitalutvidelser mv. Det foreslås i tråd med Sparebankforeningens forslag enkelte lovregler som skal kunne legges til rette for dette. For det først vil stiftelsen selv kunne utstede grunnfondsbevis og i visse tilfeller ta opp lån. For det andre foreslås å begrense stiftelsens adgang til å dele ut midler til allmennyttige formål, jf. nærmere omtale nedenfor under punkt 4.4.3.

I enkelte tilfeller vil det kunne tenkes at stiftelsens eierandel er knyttet til et holdingselskap, som igjen eier aksjene i en omdannet sparebank. Dette er for eksempel situasjonen i den planlagte omdanningen av Gjensidige NOR Sparebank. Dette vil normalt innebære at stiftelsen vil inneha en særskilt rolle ved et eventuelt nedsalg av aksjer i holdingselskapet. Etter departementets syn bør stiftelsen i tillegg ha en slik særskilt rolle dersom holdingselskapet skulle beslutte å selge aksjer i den omdannede sparebanken. Det foreslås derfor en lovregel som innebærer at også holdingselskapets eventuelle beslutning om salg av aksjer i en omdannet sparebank krever tilslutning fra stiftelsens generalforsamling med flertall som for vedtektsendring.

Ovenfor er det lovregler som drøftes. En omdannet sparebank, dens morselskap og eierstiftelsen kan uavhengig av slike lovregler fastsette vedtekter som regulerer eierkontroll og eierskifte i banken. Slike vedtektsbestemmelser vil på mange måter kunne tilpasses situasjonen i den aktuelle banken på en bedre måte enn tilfellet vil være for generelle lovregler. Etter det departementet har fått opplyst er alle omdannede sparekasser i Danmark i lov pålagt å ha vedtektsbestemte stemmerettsbegrensninger i fem år etter omdanningen. Lignende regler finnes etter det departementet har fått opplyst også for enkelte omdannede finansinstitusjoner i Storbritannia. Etter departementets vurdering vil det i mange tilfeller være naturlig at en omdannet sparebank eller dens eventuelle morselskap har vedtektsbestemmelser som viderefører enkelte elementer i gjeldende regelverk for sparebanker, herunder regler som begrenser eierinnflytelse. På den annen side vil behovet for slike vedtektsbestemmelser variere, avhengig av bl.a. stiftelsens eierandel i den omdannede banken. Departementet vil derfor ikke foreslå å lovfeste en plikt til at den omdannede sparebanken, dens morselskap eller eierstiftelsen skal ha vedtekter av et visst innhold om slike forhold. I stedet foreslås hjemmel for departementet til å fastsette regler om dette i tilknytning til konsesjonsbe-

Om lov om endring av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv.
(omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap)

handling av søknad om omdanning. Disse vedtektene vil omtales nærmere under punkt 4.1.3.

Med dette utgangspunktet vil departementet legge Banklovkommisjonens forslag til grunn i det videre arbeidet. Banklovkommisjonens forslag er grundig utredet av et bredt sammensatt lovutvalg, og forslaget har vært på alminnelig høring (inngikk som en del av forslagene i NOU 1998:14).

4 Regulering av gjennomføring og virkning av omdanning

4.1 Vedtak om omdanning

4.1.1 Banklovkommisjonens forslag

Etter Banklovkommisjonens forslag skal vedtak om omdannelse treffes av generalforsamlingen i sparebanken. Etter forslaget krever vedtaket tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmene og skal godkjennes av Kongen. Et krav om to tredels flertall er overensstemmelse med hva som gjelder for gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger etter gjeldende rett, jf. finvl. § 2-19 sjette ledd.

Etter gjeldende rett er forstanderskapet en sparebanks øverste organ, og tilsvarende generalforsamlingen i Banklovkommisjonens forslag

4.1.2 Høringsinstansenes merknader

Norges Bank støtter forslaget til regler for hvordan omdanninger skal gjennomføres. For øvrig har ingen av høringsinstansene som går inn for Banklovkommisjonens forslag til omdanning av sparebanker merknader til dette punkt.

4.1.3 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Banklovkommisjonens forslag om at omdanningsvedtaket bør treffes med to tredels flertall i sparebankens øverste organ. Departementet viser til at vedtak om omdanning av gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger etter finansieringsvirksomhetsloven § 2-19 sjette ledd treffes av henholdsvis generalforsamlingen og representantskapet. Disse organer tilsvarende forstanderskapet i en sparebank, og det foreslås ingen særskilte regler om en sparebanks organer som sådan i dette lovforslaget. Det foreslås derfor en tilføyelse i finansieringsvirksomhetsloven § 2-19 sjette ledd om at vedtak om omdanning av sparebank skal fattes av forstanderskapet. Et krav om to tredelers flertall følger allerede av bestemmelsens tredje punktum og foranlediger ikke lovendring.

Det følger av gjeldende § 2-19 første ledd at vedtak om omdanning skal godkjennes av Kongen. Kongens kompetanse er delegert til Finansdepartementet. Bestemmelsen vil gjelde tilsvarende ved omdanning av sparebanker. Som nevnt under kapittel 3, mener departementet at det i forbindelse med tildeleging av slik konsesjon bør være adgang til å sette vilkår om at vedtektene i aksjeselskapet eller allmennaksjeselskapet skal inneholde regler som innebærer at elementer i regelverket som gjelder sparebanker videreføres for den omdannede institusjonen. Slike vilkår vil også kunne fastsettes i forhold til eventuelt morselskap til en omdannet sparebank. Slike vedtektsregler kan inneholde generelle stemmerettsbegrensninger eller stemmerettsbegrensninger for enkeltaksjonærer. I enkelte situasjoner kan det for eksempel være

aktuelt å begrense stiftelsens eierinnflytelse dersom stiftelsen innehar en dominerende eierposisjon. I andre situasjoner kan det være aktuelt å begrense andre aksjonærs stemmerett. Det kan også være aktuelt å fastsette krav om eierbegrensninger i vedtektene. Det foreslås en bestemmelse i tråd med dette i et nytt punktum i § 2-19 første ledd.

4.2 Stiftelsesmodellen

4.2.1 Banklovkommisjonens forslag

For det tilfellet at det åpnes for omdanning av sparebanker, foreslår kommisjonens flertall i hovedsak å videreføre gjeldende bestemmelser i finvl. §§ 2-18 til 2-24. Etter finvl. § 2-19 tredje ledd skal aksjene i den omdannede finansinstitusjonen enten overføres til foretakets kunder eller til en stiftelse. Kommisjonens flertall foreslår at aksjene i en omdannet sparebank skal overføres til en stiftelse, og uttaler i den sammenheng bl.a. (NOU 1998:14 s. 129):

«Ved omdannelse av en finansinstitusjon til aksjeselskap etter fil. § 2-18 skal institusjonens aktiva og passiva overføres til det nystiftede aksjeselskapet. Aksjene i selskapet kan enten fordeles blant finansinstitusjonens kunder eller det kan opprettes en egen stiftelse som står som mottaker av aksjene. Flertallet er kommet til at den sistnevnte modellen, med opprettelse av en stiftelse, er det mest naturlige for sparebanker. Det vises bl.a. til at det er vanskelig å fordele grunnfondet på en hensiktsmessig måte på de mange små innskyterne i en sparebank. Da sparebankenes innskuddsmasse er av varierende karakter både når det gjelder innskuddenes størrelse og de vilkår som er knyttet til innskuddene, vil en fordeling av aksjene mellom innskyterne kunne få et tilfeldig preg og bli svært tids- og kostnadskrevende. Det vises for øvrig til at modellen med opprettelsen av en stiftelse/fond også er valgt bl.a. i Sverige og Finland, og at en slik løsning er ett av to alternativer i Danmark.»

4.2.2 Høringsinstansenes merknader

Finansforbundet mener at den løsningen Banklovkommisjonen foreslår, hvor grunnfondskapitalen minus grunnfondsbeviskapitalen omgjøres til en finansstiftelse, vil være den mest fornuftige måten å omdanne en selveiende bank. Dette vil kunne være med på å sikre den lokale innflytelsen over banken i en kortere eller lengre periode, samt sikre at midlene i banken holdes innenfor det området hvor midlene er blitt skapt. For øvrig har ingen av høringsinstansene som går inn for Banklovkommisjonens forslag til omdanning av sparebanker, merknader til dette punkt.

4.2.3 Departementets vurdering

Departementet viser til at Banklovkommisjonens forslag bygger på gjeldende regler for omdanning av gjensidige forsikringsselskap og kredittforetak. Som nevnt kan omdanning av gjensidig forsikringsselskap og kredittforetak etter gjeldende rett, i tillegg til stiftelsesmodellen, også gjøres ved at aksjene fordeles blant foretakets kunder. Departementet er imidlertid enig med Banklovkommisjonen i at denne modellen er mindre hensiktsmessig ved omdanning av sparebanker og kan i det vesentlige slutte seg til Banklovkommisjonens

begrunnelse. Det foreslås således at omdanning av sparebanker skal gjøres ved stiftelsesmodellen. Det vises til forslag til endring § 2-19 tredje ledd.

De nærmere rettsvirkninger av omdanningsvedtaket vil følge av finvl. § 2-20. Det foreslås ingen særregler for sparebanker, med unntak av regler for bruk av begrepet «sparebank» i firma (se punkt 4.7) og regler om medlemskap i sikringsfond (se punkt 4.6).

Hovedregelen etter sparebankloven § 28 er at overskudd (om ikke annet er bestemt) blir tilbakeholdt i sparebanken, og legges til sparebankens fond. Legges ikke slikt overskudd til sparebankens fond, skyldes dette at grunnfondsbeveiere har fått utdelt en del av overskuddet, eller at midler eventuelt blir delt ut til allmenntilgode formål. For å sikre at grunnfondsbeveierne ikke tildeles en andel av sparebankens resultat som er urimelig i forhold til kapitalens bidrag til resultatet, er det fastsatt nærmere bestemmelser om størrelsen på dette utbytte i forskrift 2. juli 2001 nr. 1008 om grunnfondsbevis i sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringsselskaper § 14.

Kapitalakkumulering og fordeling av det økonomiske resultat er annerledes i sparebanker enn i aksjeselskaper. I aksjeselskaper betjenes egenkapitalen ved at hver aksje har lik rett til utdeling av utbytte. Bak hver aksje står det like mye aksjekapital. Selskapet kan bli tilført ny egenkapital ved å tilbakeholde overskudd, som kan legge grunnlaget for økte utsikter til framtidig overskudd og utbytte. Aksjonærene bidrar i tilfelle med denne kapitalen etter eierfordeling, og har i samme forhold rett på framtidig utbytte. Tilbakeholdelse av overskudd vil reflekteres i aksjekursen. Utsteder selskapet nye aksjer, selges disse vanligvis om lag til markedsverdi, og gir for øvrig samme rett til overskudd som tidligere utstedte aksjer. Tilsvarende bestemmelser som nevnt ovenfor vil gjelde for en eventuelt omdannet sparebank.

Spørsmålet om fordeling av aksjer og utbytte i en omdannet sparebank berører både rettferdighetsspørsmål og spørsmålet om en eventuelt skal skape incentiver for omdanning for visse grupper sparebanker. Skal en unngå at ikke aksjelovens bestemmelser om fordeling av utbytte mellom aksjeeiere i seg selv skaper incentiver for grunnfondsbeveierne til å foreta omdannelse, er det nødvendig å sikre at omdanningen ikke gir grunnfondsbeveierne rett til en større andel av overskudd i den omdannede banken enn i sparebanken.

4.3 Stiftelsens organer, vedtekter mv.

4.3.1 Banklovkomisjonens forslag

Kommisjonen foreslår nærmere regler om finansstiftelsers organer, herunder at stiftelsen skal ha generalforsamling og styre. Styret skal velges av generalforsamlingen, og generalforsamlingen skal settes sammen på samme måte som generalforsamlingen i selveiende institusjoner, jf. utkastet § 8-7. Dette medfører at minst tre fjerdedeler av medlemmene skal være personer som ikke er ansatt i foretaket. Særreglene om næringsdrivende stiftelser i stiftelsesloven kapittel 5 skal få anvendelse så langt de passer. Videre skal stiftelsen kunne ha en daglig leder.

Kommisjonen foreslår at Kongen skal godkjenne vedtekter og vedtektsendringer, og at Kredittilsynet skal føre tilsyn med stiftelsens virksomhet. Kommisjonens forslag til hva vedtektene skal inneholde, bygger på stiftelses-

loven § 27 og finvl. § 2-22 tredje ledd. Når det gjelder vedtektenes angivelse av formål og formuesdisponering ved avvikling, uttaler kommisjonen bl.a. (NOU 1998: 14 s. 189):

«Når det gjelder regler om stiftelsens formål[...], legger kommisjonen til grunn at stiftelsen normalt har som formål å sitte med aksjene i det nystiftede selskapet en viss tid. Da bakgrunnen for opprettelsen av den enkelte stiftelse kan variere, har kommisjonen likevel ikke funnet det hensiktsmessig å fastsette konkrete krav til når stiftelsen tidligst kan selge seg ut.

Når det gjelder regler om hvordan formuen skal disponeres ved avvikling[...], mener kommisjonen at vedtektene bør inneholde regler om at formuen ved avvikling kan disponeres til formål som har nær tilknytning til finansforetakets virksomhet eller mer generelle allmennnyttige formål som f.eks. undervisningsformål.»

4.3.2 Høringsinstansenes merknader

Justisdepartementet viser til forslaget om at finansstiftelser skal ha generalforsamling, og antar at organet skal fungere som stiftelsens øverste organ slik det er fastsatt i utkastet § 5-1. Justisdepartementet ser ikke noe i veien for at det i loven stilles krav om at stiftelsen skal ha et slikt overordnet organ, men etter Justisdepartementets syn bør man unngå å kalle organet «generalforsamling», fordi dette er en betegnelse som i selskapsretten brukes om det øverste organ i sammenslutninger som har eiere eller medlemmer. Justisdepartementet etterlyser videre en bestemmelse om hvem som skal fastsette og endre stiftelsens vedtekter, og hvem som skal ha kompetanse til å endre vedtektene.

Finansforbundet mener at de ansatte i selskap hvor finansstiftelsen har en betydelig eierandel bør ha krav på representasjon i finansstiftelsens generalforsamling.

4.3.3 Departementets vurdering

Departementet viser til at Banklovkommisjonens forslag om at stiftelsen skal ha en generalforsamling og et styre er i samsvar med forutsetningen i gjeldende finvl. § 2-22 første ledd, jf. stiftelsesloven § 5. Etter finvl. § 2-22 femte ledd velges styret av generalforsamlingen. Departementet kan ikke se at det er behov for endringer i disse reglene.

Justisdepartementet har hatt innvendinger mot betegnelsen «generalforsamling» på stiftelsens øverste organ. Finansdepartementet viser til at dette er betegnelsen som anvendes i gjeldende regler for omdanning av finansinstitusjoner, jf. finvl. § 2-22 tredje ledd nr. 1. Spørsmålet om betegnelsen på stiftelsens øverste organ ble vurdert i Ot.prp. nr. 42 (1989-90) der det blant annet heter:

«Stiftelsene karakteriseres videre ved at de er selveiende. Dette innebærer bl a at det er ingen utenforstående som eier stiftelsens formue, svarer for stiftelsens gjeld, i kraft av eierposisjon kan utøve styringsrett over stiftelsen eller har rett til andel i stiftelsens overskudd. I lovforslaget er «generalforsamling» benyttet om det organ som skal velge styre mm. Dette er ikke vanlig terminologi for stiftelser, men finnes hensiktsmessig her.»

Finansdepartementet finner det i denne sammenheng ikke hensiktsmessig å endre betegnelsen på stiftelsens øverste organ. Departementet legger istedet opp til at en slik generell gjennomgang vil bli foretatt ved den avsluttende gjennomgangen av Banklovkommissjonens forslag i NOU 1998: 14.

Departementet mener det er meget viktig at stiftelsen forvalter sitt eierskap uavhengig av den bank eller det morselskap stiftelsen har eierandel i. Det vises i denne sammenheng til at den eide institusjonen i visse tilfeller vil kunne ha interesser som ikke nødvendigvis samsvarer med stiftelsens formål. Departementet foreslår derfor at ingen av medlemmene av stiftelsens generalforsamling kan være personer som har tilknytning til den omdannede sparebanken, dens morselskap eller andre foretak i samme konsern som stiftelsen har eierandeler i. Banklovkommissjonen foreslo at en fjerdedel av medlemmene i generalforsamlingen i stiftelsen kunne ha tilknytning til sparebanken. Ved å kreve at ingen av medlemmene kan ha slik tilknytning, sikrer en i større grad enn Banklovkommissjonens forslag full uavhengighet mellom bank og stiftelse. Departementet ser slik full uavhengighet som svært viktig, spesielt dersom saker om salg av aksjer, oppkjøp mv. skulle komme opp.

I samvar med Banklovkommissjonens forslag foreslås det at det ved valget av generalforsamling skal legges vekt på at medlemmene avspeiler den omdannede institusjonens kundestruktur og andre interessegrupper. Det vises til forslag til ny § 2-22 fjerde ledd.

Etter departementets syn bør minst halvparten av stiftelsens generalforsamling velges av og blant den omdannede institusjonens kunder. Det antas at et slikt krav vil følge av prinsippet om at sammensetningen skal avspeile foretakets kundestruktur mv. Departementet mener dette er et så grunnleggende krav at det bør tas eksplisitt inn i loven. Sammensetningen av den andre halvparten av generalforsamlingen må reguleres nærmere i stiftelsens vedtekter. Det følger av det som er sagt ovenfor at ingen ansatte eller tillitsvalgte kan være medlem av stiftelsens generalforsamling. Slike personer kan derfor ikke velges inn som kunderepresentanter. Ansatte i banken vil etter vanlige regler være representert i bankens organer. Vedtektene kan også fastsette regler om offentlige representanters valg av medlemmer i generalforsamlingen, jf. tilsvarende i sparebankloven § 8.

Departementet foreslår videre at ansatt eller tillitsvalgt i stiftelsen ikke kan være ansatt eller tillitsvalgt i den omdannede institusjonen eller annet selskap i finanskonsern som stiftelsen har eierinteresser i. Det vises til forslaget til nytt syvende ledd i finvl. § 2-22. Etter departementets syn vil en slik regel bidra til uavhengighet mellom stiftelsen og det foretak denne har eierinteresser i. Forslaget er i tråd med Banklovkommissjonens forslag.

Hovedprinsippene for kompetansefordelingen mellom generalforsamlingen og styret vil måtte forankres i stiftelsens vedtekter. Departementet legger til grunn at generalforsamlingens hovedoppgave vil være å godkjenne årsregnskap og årsberetning, forestå valg av styremedlemmer og revisor, samt beslutte eventuelle vedtektsendringer. I tillegg vil eventuelle vedtak om salg av aksjer måtte fattes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendringer. En omdanningsadgang for sparebanker vil medføre en betydelig utvidelse av omdanningsreglenes «anvendelsesområde», noe som vil kunne tilsi at en standardisering av hovedprinsippene for kompetansefordelingen forankres i lov. På den annen side vil imidlertid Kredittilsynet måtte god-

kjenne stiftelsens vedtekter, og det er derfor etter departementets syn ikke nødvendig med en eksplisitt lovregulering av hvordan vedtektene bør utformes på dette punktet. Videre vil departementet med hjemmel i finvl. § 2-18 kunne gi regler som regulerer forholdet mellom generalforsamlingen og styret dersom det senere skulle vise seg at det oppstår behov for dette.

Departementet viser videre til Banklovkommisjonens forslag til lovbestemte krav om hva stiftelsens vedtekter skal inneholde. Forslaget bygger på finvl. § 2-22 tredje ledd og NOU 1998:7 om ny stiftelseslov (vedtatt ved lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser, ennå ikke fastsatt ikrafttredelsestidspunkt). Banklovkommisjonen foreslår å gi en oppregning av krav til hva stiftelsens vedtekter skal inneholde (Banklovkommisjonens forslag til § 8-8). Departementet er enig i Banklovkommisjonens vurdering. Departementet foreslår i tillegg en bestemmelse hvor det stilles krav til at vedtektene inneholder regler om endring av vedtektene, herunder krav til et kvalifisert flertall. Flertallskravet foreslås å innebære krav til tilslutning fra to tredeler av de møte- og stemmeberettigede medlemmene av generalforsamlingen. Det vises også til vurderingen av flertallskrav ved salg av stiftelsens aksjer i den omdannede sparebanken, jf. punkt 4.4 under, og flertallskrav ved fusjon og avvikling av stiftelsen, jf. punkt 4.5 under.

4.4 Stiftelsens virksomhet

4.4.1 Banklovkommisjonens forslag

Kommisjonens forslag til regulering av finansstiftelsers virksomhet bygger på gjeldende finvl. § 2-23, men det foreslås visse innskrenkninger i forhold til gjeldende rett. Kommisjonen legger ikke opp til at stiftelsen skal kunne utstede grunnfondsbevis eller på annen måte ta opp lån. Etter forslaget skal finansstiftelser forvalte de aksjer som ble overført ved omdanningen og de midler stiftelsen mottar som utbetaling på aksjer. Videre skal stiftelsen utøve tegningsrettigheter og tegne eller selge aksjer i det tilknyttede selskap (den omdannede sparebanken eller dets morselskap). For øvrig skal stiftelsen forvalte sin kapital i samsvar med vedtektene. Banklovkommisjonen legger altså ikke opp til i selve loven å bygge inn hindre mot at stiftelsen kan få svekket sin eierandel eller aktivt selge seg ut av banken eller dets morselskap.

Banklovkommisjonen (flertallet) har foreslått en plikt for stiftelsen til omdanning til stiftelse etter stiftelsesloven dersom stiftelsen eier mindre enn en femdel av aksjene i den omdannede institusjonen.

4.4.2 Høringsinstansenes forslag

Den tidligere *Bankforeningen* ber om en nærmere vurdering av hvilken rolle finansstiftelser skal tillates å spille på eiersiden i finansmarkedet. *Bankforeningen* viser til at Banklovkommisjonen foreslår innskrenkning i forhold til dagens regler i finvl. § 2-23 mht. finansstiftelsers adgang til å kjøpe grunnfondsbevis eller aksjer i andre institusjoner. *Bankforeningen* ber videre om en avklaring av «mulige uklarheter» i forhold til stiftelsesloven, uten at det gjøres nærmere rede for hvilke eventuelle uklarheter det siktes til.

4.4.3 Departementets vurdering

Et første spørsmål er om stiftelsens formål bør lovfestes. Banklovkommissjonen foreslår ingen særskilte regler om dette, mens Sparebankforeningen mener det bør lovfestes at «stiftelsen [skal] ha et langsiktig og stabilt formål med sitt eierskap». Sparebankforeningen foreslår videre å lovfeste at stiftelsen bl.a. skal ha til formål å «videreføre sparebanktradisjonen, herunder gjennom gaver til allmennyttige formål». Departementet er enig i at stiftelsens formål i utgangspunktet bør være å legge til rette for et langsiktig og stabilt eierskap, og slutter seg også til forslaget om at stiftelsen skal kunne beslutte å foreta utbetalinger til allmennyttige formål. Det vises til nærmere omtale under punkt 3.3 og til lovforslaget § 2-19.

I tilknytning til sitt forslag om å lovfeste at stiftelsen skal kunne foreta utbetalinger til allmennyttige formål, foreslår Sparebankforeningen å lovfeste visse begrensninger i denne adgangen. For å sikre at stiftelsen skal være i stand til å delta i fremtidige emisjoner fra bankens side (og dermed unngå en utvanning av stiftelsens eierandel), foreslår Sparebankforeningen at stiftelsen ikke skal kunne foreta utdelinger av mer enn 25 prosent av årets avkastning. Departementet viser til at en sparebank etter gjeldende regler kan dele ut inntil 10 pst av bankens overskudd (etter fradrag av utbytte til eventuelle grunnfondsbeveiere) til allmennyttige formål, jf. sparebankloven § 28. Etter departementets syn bør adgangen til å foreta utdelinger til allmennyttige formål ikke i seg selv være et motiv for omdanning av sparebanker. Dette tilsier at utdelinger fra eierstiftelsen og utdelinger fra en sparebank i størst mulig grad reguleres likt. Departementet foreslår på denne bakgrunn at sparebanker og eierstiftelser gis adgang til å dele ut inntil 25 pst av årsoverskuddet til allmennyttige formål (med fradrag for utbytte til eventuelle grunnfondsbeveiere), jf. forslag til endringer i sparebankloven § 28 og forslag til finvl. § 2-23 nytt fjerde ledd.

Når det gjelder spørsmålet om plasseringsregler for stiftelsens midler, viser departementet til at det følger av gjeldende finvl. § 2-23 første ledd tredje punktum at stiftelsen kan kjøpe aksjer eller grunnfondsbevis i andre institusjoner samt forvalte sin likviditet blant annet ved bankinnskudd og kjøp av statspapirer. Departementet foreslår ingen endringer i disse reglene.

Stiftelsen skal som nevnt ha et «langsiktig og stabilt formål» med sitt eierskap i den omdannede banken eller dens morselskap. Etter departementets syn tilsier dette at ethvert salg av stiftelsens aksjer i den omdannede banken eller dens morselskap behandles av stiftelsens generalforsamling. Videre er det etter departementets syn naturlig at beslutninger av denne art fattes med det samme flertall som kreves for vedtektsendringer, dvs. krav om kvalifisert flertall. Dette flertallskravet innebærer krav om tilslutning fra to tredeler av de møte- og stemmeberettigede medlemmene av generalforsamlingen. Det vises også til omtalen under punkt 3.3.

Departementet viser til at stiftelser etter omdanning av gjensidige forsikringsselskaper og kredittforetak etter gjeldende finvl. § 2-23 første ledd annet punktum kan utstede grunnfondsbevis. Banklovkommissjonen kan ikke se behov for at en stiftelse skal kunne utstede grunnfondsbevis eller ta opp lån. Etter departementets vurdering vil en stiftelse etter omstendighetene kunne ha et behov for å utstede grunnfondsbevis, bl.a. for å kunne delta i den omdannede sparebankens emisjoner. Departementet kan ikke se at det foreligger

grunner til å forby dette, og vil derfor ikke foreslå et slikt forbud som foreslått av Banklovkommisjonen. Adgangen til å utstede grunnfondsbevis følger allerede av finvl. § 2-23 første og annet ledd. Stiftelsens adgang til å ta opp lån bør etter departementets vurdering være begrenset. Midlene som stiftelsen skaffer seg på kapitalmarkedet, skal nyttes til egenkapitalplassering (aksjer i den omdannede sparebanken), og det er derfor svært viktig at det er egenkapital (gjennom utstedelse av grunnfondsbevis) som hentes inn. Dermed vil en sikre at stiftelsen ikke kommer i en solvensmessig utsatt stilling. I forlengelsen av dette foreslås det derfor at innlån begrenses oppad til 10 prosent av stiftelsens samlede kapital på tidspunktet for låneopptaket, eksklusiv kapital innhentet ved innlån. Både opptak av grunnfondsbevis og innlån kan bare foretas ved to tredelers flertall på stiftelsens generalforsamling.

4.5 Opphør av finansstiftelser

4.5.1 Banklovkommisjonens forslag

Banklovkommisjonen foreslår at stiftelsens generalforsamling med to tredelers flertall av de avgitte stemmene kan vedta å fusjonere eller avvikle stiftelsen. Vedtaket krever etter forslaget godkjenning av Kongen. Det foreslås videre at Kongen kan beslutte at stiftelsen skal avvikles dersom forutsetningene for dens virksomhet er vesentlig endret. Kommisjonen foreslår videre at stiftelsens formue ved avvikling disponeres som fastsatt i stiftelsens vedtekter med mindre Kongen ut fra allmenne hensyn eller ut fra hensynet til det tilknyttede selskap eller dets kunder fastsetter noe annet. Banklovkommisjonen uttaler om dette blant annet (NOU 1998:14 s. 190):

«Ved avvikling av en stiftelse etter reglene i paragrafen skal formuen disponeres som fastsatt i vedtektene med mindre Kongen ut fra allmenne hensyn eller ut fra hensynet til det tilknyttede selskap eller dets kunder fastsetter noe annet, jf. annet ledd. Bestemmelsen bygger på fil. § 2-24 annet ledd. Kommisjonen legger til grunn at Kongens adgang til å fastsette en annen disponering av formuen enn det som er fastsatt i vedtektene, først og fremst vil være aktuelt i de tilfeller hvor det har skjedd store endringer siden vedtektene ble fastsatt.»

Banklovkommisjonen foreslår videre at finansstiftelsen skal omdannes til en stiftelse etter stiftelsesloven dersom den eier mindre enn en femdel av aksjene i banken eller morselskapet. Vedtektsendringer som skyldes omdanningen skal etter forslaget godkjennes av Kredittilsynet. Kommisjonen uttaler bl.a. (NOU 1998:14 s. 190):

«Dersom finansstiftelsen eier mindre enn en femdel av aksjene i det nye selskapet eller morselskapet, skal finansstiftelsen omdannes til stiftelse etter stiftelsesloven, jf. tredje ledd første punktum. Kommisjonen mener det er hensiktsmessig å fastsette en konkret grense i loven for når finansstiftelsen skal omdannes. Kommisjonen er kommet til at det ikke lenger er grunn til at en finansstiftelse skal være under tilsyn av Kredittilsynet ved en eierandel lavere enn en femdel.»

4.5.2 Høringsinstansenes merknader

Justisdepartementet foreslår at begrepet «fusjon» erstattes med et annet begrep. Det er vanlig å bruke begrepet «fusjon» om den form for sammenslåing som aksjeloven kapittel 14 har regler om. *Justisdepartementet* foreslår at man i stedet bruker begrepet «slå sammen», som også er stiftelseslovens terminologi, jf. stiftelsesloven § 36 annet ledd nr. 2.

Sparebankforeningen har i den fornyede vurdering kommet til at kravet om en eierandel på mer enn en femdel for å være en «finansstiftelse» er for høyt. Etter *Sparebankforeningens* syn kan stiftelsens formål kunne oppfylles med en eierandel større enn 10 prosent av aksjene. Det vises da særlig til at stiftelsens formål bl.a. er å fungere som vern mot uønsket oppkjøp. En stiftelse som på permanent basis eier mindre enn 10 prosent av aksjene i en omdannet sparebank bør imidlertid omdannes til en stiftelse etter stiftelsesloven. *Sparebankforeningen* presiserer at det ved vurderingen av skjæringspunktet bl.a. er lagt vekt på gjeldende eierbegrensningsregler.

Sparebankforeningen foreslår videre at en stiftelse som eier mer enn 10 prosent av aksjene i den omdannede institusjonen bør ha begrenset adgang til å avvikle stiftelsen. Det bør som hovedregel ikke gis godkjenning til avvikling annet enn i tilfeller der forutsetningene for stiftelsens virksomhet er vesentlig endret.

4.5.3 Departementets vurdering

I likhet med Banklovkommisjonen finner departementet det naturlig å kreve kvalifisert flertall i stiftelsens generalforsamling for å vedta å fusjonere eller avvikle stiftelsen, som for vedtektsendringer. Det vises til at tilsvarende krav foreslås for salg av aksjer, jf. punkt 4.4, og de samme hensyn gjør seg gjeldende ved fusjon og avvikling. Departementet viser for øvrig til at finansieringsvirksomhetsloven § 2-24 inneholder særlige regler om fusjon og avvikling av stiftelse oppstått ved omdanning av gjensidig forsikringsselskap og kredittforening til aksjeselskap. Disse reglene tilsvare langt på vei Banklovkommisjonens forslag til regler for opphør av finansstiftelser, som foreslår at gjeldende regler i stor grad bør videreføres også for sparebankstiftelser.

Mht. begrepsbruken viser departementet til at begrepet «fusjon» i dag benyttes i finvl. § 2-24. Departementet kan ikke se at begrepsbruken er egnet til å skape særlig klarhet, men har forståelse for at begrepet fusjon vanligvis er forbeholdt en særlig form for sammenslåing aksjeselskaper. Departementet er således enig i at begrepet «fusjon» bør erstattes med begrepet «sammenslåing».

Sparebankforeningen foreslår at stiftelsen bør reguleres av reglene om finansstiftelser i finansieringsvirksomhetsloven så lenge den eier mer enn 10 prosent av aksjene i den omdannede institusjonen. Dersom eierandelen er under 10 prosent, vil imidlertid stiftelsen måtte omdannes til en stiftelse regulert i sin helhet av stiftelsesloven. *Sparebankforeningens* forslag er nært knyttet til gjeldende eierbegrensningsregler. Disse reglene har vært gjenstand for en nærmere evaluering i NOU 2002:3 «Eierbegrensning og eierkontroll i finansinstitusjoner». Utredningen ble sendt på høring 19. februar 2002 med høringsfrist 21. mai 2002. Departementet antar imidlertid at en vurdering av hvor en nedre grense for stiftelsens eierandel skal settes, kan foretas uavhen-

gig av den pågående evaluering av eierbegrensingsreglene. Virkningen av å falle inn under særreglene i finansieringsvirksomhetsloven bør etter departementets vurdering opphøre når stiftelsen ikke lenger har innflytelse over den omdannede institusjonen som overstiger et visst nivå. En stiftelse med liten innflytelse på den omdannede sparebanken vil ha mindre mulighet for å oppfylle sitt formål om å bidra til å styrke grunnlaget for bankens selvstendighet og videreføre sparebanktradisjonen. Innflytelsen i en omdannet institusjon i det enkelte tilfelle har bl.a. sammenheng med stiftelsens eierandel i forhold til andre aksjonærer eller grupper av aksjonærer. Eierstrukturen i en omdannet institusjon vil, i alle fall etter hvert, kunne være svært forskjellig i de ulike omdannede institusjonene. Det taler etter departementets vurdering for å sette skjæringspunktet på et lavt nivå. Ved vurderingen av innflytelse kan det også være naturlig å se hen til aksjerettslige regler om tvangsutløsning. Departementet foreslår på denne bakgrunn at en stiftelse som eier under 10 prosent av aksjene i den omdannede institusjonen ikke lenger skal reguleres av finansieringsvirksomhetsloven.

4.6 Sikringsfondstilknytning

4.6.1 Banklovkommisjonens forslag

Banklovkommisjonen skiller i NOU 1998:14 mellom bank organisert som selveiende institusjon og bank organisert som allmennaksjeselskap. Banklovkommisjonen har ikke konkret tatt stilling til hvilket sikringsfond en omdannet sparebank skal være medlem av.

4.6.2 Høringsinstansenes merknader

Heller ingen høringsinstanser har vurdert hvilket sikringsfond en sparebank omdannet til aksjeselskap skal være medlem av.

Spørsmålet om sikringsfondstilknytning er imidlertid vurdert av Sparebankforeningen i foreningens fornyede vurdering av omdanningsadgangen.

Sparebankforeningen mener en omdannet sparebank («aksjesparebank») skal kunne være medlem av Sparebankenes sikringsfond så lenge stiftelsen etter omdanningen har en eierandel som overstiger 10 prosent av aksjene i banken.

4.6.3 Departementets vurdering

Etter departementets syn er det naturlig at en omdannet sparebank fortsatt skal være medlem av Sparebankenes sikringsfond. Omdanningen vil ikke i seg selv påvirke bankens virksomhet, og banken vil gjennom den særskilte tilknytningen til stiftelsen fortsatt på viktige måter skille seg fra en forretningsbank. Dersom stiftelsens eierandel blir under 10 prosent av aksjekapitalen i banken eller morselskapet, vil imidlertid denne tilknytningen til stiftelsen opphøre, jf. ovenfor. Departementet foreslår derfor å gjøre bankens medlemskap i Sparebankenes sikringsfond betinget av at stiftelsen eier 10 prosent eller mer av aksjene i banken eller morselskapet. Dersom stiftelsens eierandel blir mindre enn 10 prosent av aksjekapitalen i banken eller morselskapet vil banken måtte bli medlem av Forretningsbankenes sikringsfond. Departementet leg-

ger til grunn at en slik endring av medlemskap kan gjøres innen rammen av gjeldende regulering. Departementet foreslår imidlertid en tilføyelse i sikringsfondloven § 2-1 slik at den omdannede sparebanken kan være tilknyttet Sparebankenes sikringsfond dersom stiftelsens eierandel i den omdannede sparebanken er 10 prosent eller mer.

4.7 Spørsmål knyttet til sparebanknavnet - firma

4.7.1 Gjeldende rett

Etter gjeldende rett kan bankvirksomhet organiseres som forretningsbank etter lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker eller som sparebank etter lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker. Det følger av sparebankloven § 1 tredje ledd at sparebanker har enerett og plikt til å bruke ordet «sparebank» eller liknende sammensetninger med ordet «spare» i sitt navn (firma).

4.7.2 Banklovkommisjonens forslag

Banklovkommisjonen foreslår i NOU 1998:14 Finansforetak m.v. at bank skal kunne etableres enten som allmennaksjeselskap eller som selveiende institusjon. Det foreslås at en banks foretaksform skal fremgå av foretakets firma. Det foreslås videre at finansforetak som har konsesjon som bank skal bruke ordet «bank» med eller uten tillegg i sitt firma (navn). Det foreslås en videreføring av eneretten til å bruke ordet bank i firmaet, slik at andre finansforetak enn banker ikke kan benytte bank i sitt firma.

Banklovkommisjonens flertall har ikke sluttet seg til et forslag fra mindretallet om at ordet «sparebank» skal være beskyttet i loven. Flertallet har lagt avgjørende vekt på at flere av de større sparebankene i dag driver en virksomhet som har større likhetstrekk med virksomheten til ordinære forretningsbanker enn det som opprinnelige kjennetegnet virksomheten til sparebanker. Etter flertallets syn sier ordet «sparebank» lite om den virksomhet som drives. Det synes etter flertallets mening derfor å være liten grunn til å beskytte sparebankbegrepet. Flertallet foreslår således at en omdannet bank skal kunne benytte «sparebank» i sitt firma.

Kommisjonens mindretall viser til at sparebankbegrepet har en positiv egenverdi knyttet til visse grunnleggende fellestrekk for denne bankgruppen som har bidratt til å gi sparebankene en egen identitet. Det vises videre til at sparebanker har en særpreget organisasjonsform ved at hele eller en betydelig del av egenkapitalen ikke har noen egentlig eier. Mindretallet uttaler videre:

«De har alltid lagt stor vekt på nærhet til kunden og lokal forankring. De har sin hovedtilknytning til bestemte regioner av landet, med en virksomhet som har klart tyngdepunkt i personkundemarkedet og små- og mellomstore bedrifter.»

Mindretallet foreslår derfor at ordet «sparebank» skal være beskyttet også i ny lov om finansforetak.

4.7.3 Høringsinstansenes merknader

Brønnøysundregistrene viser til at Banklovkommisjonens forslag innebærer at et finansforetaks foretaksform skal fremgå av foretakets firma. Brønnøysundregistrene viser videre til at dersom retten og plikten til å benytte «sparebank» i firma oppheves, jf. sparebankloven § 1 tredje ledd, vil det i lovverket mangle bestemmelser som presiserer hvordan firmaet til sparebanker skal angis. Tilsvarende er angitt for såvidt gjelder gjensidige forsikringsselskaper. Brønnøysundregistrene foreslår derfor at bestemmelser om benevnelse av foretak for selveiende finansforetak tas inn i firmaloven.

Kredittilsynet mener det etter Banklovkommisjonens utkast og firmaloven kan være noe uklart hvordan selveiende banker skal beskrive sin foretaksform, og mener det bør fremgå av loven at selveiende bank skal ha ordet «sparebank» eller «selveiende bank» i sitt firma.

Sparebankforeningen støtter i høringsuttalelsen Banklovkommisjonens mindretall, og mener sparebankbegrepet må være forbeholdt selveiende banker. Sparebankforeningen foreslår i sin fornyede vurdering vedrørende omdanning av sparebanker imidlertid at bruken av sparebanknavnet skal knyttes opp til finansstiftelsens eierskap i banken. Sparebankforeningen foreslår at retten til å benytte sparebankbegrepet bortfaller dersom stiftelsen eier 10 prosent eller mindre av aksjene i institusjonen.

4.7.4 Departementets vurdering

Departementet er for så vidt enig med Banklovkommisjonen i at enkelte sparebankers drift og virksomhetsområde i dag har mange likhetstrekk med forretningsbankenes virksomhet og drift, og at ordet «sparebank» ikke gir en uttømmende beskrivelse av den virksomhet som drives.

Departementet antar likevel at det vil kunne være av en viss betydning for en institusjon å benytte ordet «sparebank» eller «spare» i sitt firma. Som nevnt ovenfor foreslår departementet at en stiftelse opprettet ved omdanning av en sparebank, skal omdannes til en stiftelse etter stiftelsesloven dersom den eier mindre enn 10 prosent av aksjene i den omdannede banken eller dennes morselskap. Departementet forslår i tråd med dette og Sparebankforeningens forslag at en omdannet sparebank skal kunne benytte ordet «spare» eller ordet «sparebank» i sitt firma dersom en finansstiftelse eier 10 prosent eller mer av aksjene i banken eller morselskapet. Departementet vil på generelt grunnlag vurdere eneretten og plikten til å benytte foretaksbenevnelse i firmaet i forbindelse med den generelle oppfølgingen av Banklovkommisjonens utredning NOU 1998:14.

4.8 Unntak fra eierbegrensingsreglene

Det følger av finvl. § 2-23 tredje ledd at reglene om eier- og stemmerettsbegrensninger i finvl. §§ 2-2 og 2-4 ikke gjelder for stiftelser som er opprettet etter reglene i kapittel 2 avsnitt III for så vidt angår de aksjer som stiftelsen eier i den omdannede institusjonen eller morselskapet til en slik institusjon. Dette unntaket vil også få anvendelse på stiftelsens eierandel i en omdannet sparebank og dets eventuelle morselskap, og krever ikke særskilt lovregule-

ring. Stiftelsens stemmerett kan imidlertid reguleres nærmere i den omdannede bankens vedtekter. Tilsvarende gjelder et eventuelt morselskap.

For ordens skyld vil departementet presisere at de øvrige aksjonærene i den omdannede banken og dets eventuelle morselskap vil måtte oppfylle eierbegrensningsreglene slik de til enhver tid gjelder. Det vises i den anledning til at Gjensidige NOR har lagt til grunn at Gjensidige Skadeforsikring ikke skal omdannes til aksjeselskap, men videreføres som medlemseid institusjon. Gjensidige NOR har videre lagt til grunn at Gjensidige Skadeforsikring skal tilknyttes konsernet ved eierandel i morselskapet og med en strategisk samarbeidsavtale, jf. finvl. § 2-2 annet ledd nr. 10. Departementet legger til grunn at søknad om godkjenning av strategisk samarbeidsavtale må underlegges en ordinær behandling i departementet.

5 Tiltak for å styrke grunnfondsbevisets stilling

5.1 Bakgrunn

Det har vært reist spørsmål ved om en omdannelsesadgang for sparebanker vil svekke grunnfondsbevisets stilling, og om i såfall en omdannelsesadgang på sikt vil føre til at sparebanker som i utgangspunktet ikke ønsker å omdanne seg blir tvunget til å gjøre dette for å hente inn egenkapital til konkurransedyktige vilkår.

Sparebankforeningen vedtok 4. april 2001 at en ikke ville gå imot at det ble åpnet for omdanning av sparebanker. Dette vedtaket forutsatte bl.a. at «grunnfondsbevisets stilling styrkes».

I St.meld. nr. 6 (2001-2002) Kredittmeldinga 2000 uttales bl.a.:

«Parallelt med lovarbeidet vil det bli vurdert tiltak for å betre rammevilkåra for mindre sparebankar. Ein moglegheit kan vere å styrkje ordninga med grunnfondsbevis.»

I Innst. S. nr. 87 (2001-2002) uttaler finanskomiteen bl.a.:

«Under høyringane om saka den 18. januar 2002 kom det, særleg frå Sparebankforeningen, fleire konkrete forslag om tiltak for å styrkja grunnfondsbevisa si stilling. Fleirtalet ser det som svært viktig at grunnfondsbevisa si stilling får ei reell styrking. Fleirtalet vil vidare understreka at det er viktig at arbeidet med dette går parallelt med omdanningssaka, slik at desse sakene kan sjåast i samanheng.

På denne bakgrunn er fleirtalet samd i departementet sin konklusjon om å leggja fram for Stortinget eit lovforslag om endring av finanslovgjevinga som opnar for omdanning av sparebankar til aksjeselskap.»

5.2 Nærmere om Sparebankforeningens forslag

Sparebankforeningen foreslo i sitt vedtak fire konkrete tiltak for å «styrke grunnfondsbevisets stilling»:

- Det foreslås å fjerne utbytteskatten.
- Det foreslås å likestille grunnfondsbevisbankene med små og mellomstore bedrifter og grunnfondsbevisene bør kunne likestilles med aksjer i indeksstrukturen på Oslo Børs. På dette grunnlag bør grunnfondsbevisene ved formuesskatteligningen bli verdsatt til 65 % av markedsverdi, det samme som SMB.
- I dag følger det av sparebankloven § 8 at grunnfondsbeviserne velger inn 25 pst av forstanderskapet. Sparebankforeningen foreslår å åpne for at mellom 20 til 40 pst av forstanderskapet i en sparebank skal velges av grunnfondsbeviserne. Forslaget er i tråd med Banklovkomisjonens forslag i NOU 1998:14.
- Det foreslås en endring av grunnfondsbevisforskriften slik at det blir tillatt å avsette til utjevningsfond og utdele utbytte av årets resultat utover det som følger av grunnfondsbevisbrøken.

5.3 Departementets vurdering

Utbytteskatten

Departementet vil bemerke at utbytteskatten er vedtatt fjernet fra og med inntektsåret 2002.

Formuesskatten

Etter skatteloven § 4-12 sjette ledd, slik bestemmelsen lyder i dag, skal grunnfondsbevis formuesverdsettes til kursverdien 1. januar i ligningsåret. Dersom kursen ikke er notert eller kjent, settes formuesverdien til antatt salgsverdi.

Som et tiltak for å styrke grunnfondsbevisenes stilling foreslår departementet å endre skatteloven § 4-12 sjette ledd, slik at grunnfondsbevis skal verdsettes til 65 prosent av kursverdien 1. januar i ligningsåret, eller 65 prosent av antatt salgsverdi 1. januar i ligningsåret dersom kursen ikke er notert eller kjent. Dette gir skattemessig likestilling med aksjer i norske selskaper som ikke er notert på hovedlisten ved Oslo børs.

Den foreslåtte endringen gjelder ikke bare grunnfondsbevis i sparebanker, men også grunnfondsbevis i gjensidige forsikringsselskaper, kreditt- og hypotekforeninger og selveiende finansieringsforetak.

Endringen antas å ha små administrative konsekvenser. Provenytapet anslås på usikkert grunnlag til om lag 25 mill. kroner.

Lovendringen bør tre i kraft fra kommende budsjettår, det vil si fra og med inntektsåret 2003.

Det vises til forslag til endring i skatteloven § 4-12.

Representasjonsretten

Sparebankforeningen har i tråd med Banklovkomisjonens forslag i NOU 1998:14 foreslått å åpne for at grunnfondsbevisene kan velge inntil 40 pst av forstanderskapet i en sparebank. Departementet slutter seg til forslaget. Det antas at en slik styrking av grunnfondsbevisenes representasjonsrett vil kunne styrke grunnfondsbevisets stilling. Det vises til foreslått endring i sparebankloven § 8.

Departementet foreslår ikke andre endringer i reglene om sammensetningen av forstanderskapet. Dette innebærer bl.a. at de ansatte i banken velger blant de ansatte en fjerdedel av forstanderskapets medlemmer, samt at forstanderskapet skal ha like mange medlemmer valgt av sparebankens innskyttere og av kommunestyret, jf. sparebankloven § 8 annet ledd.

Endringer i grunnfondsbevisforskriften

Forholdet mellom grunnfondsbeviskapitalen og den «eierløse» kapitalen i en sparebank er nærmere regulert i forskrift 2. juli 2001 nr. 108 om grunnfondsbevis i sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringsselskaper. Det følger av forskriften at en sparebank ikke kan utdele en større andel av utbyttet til grunnfondsbevisene enn det som følger av grunnfondsbevisenes andel av bankens ansvarlige kapital. Den overskytende del tilføres bankens eierløse kapital eller deles ut til allmenntilgode formål. Dette kravet er begrunnet i at det ikke skal bli noen forfordeling av grunnfondsbevisene på bekost-

Om lov om endring av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv.
(omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap)

ning av den eierløse kapitalen. Sparebankforeningen foreslår å fjerne denne begrensningen på adgangen til å utdele utbytte til grunnfondsbeviserne.

En slik endring forutsetter i tilfellet en forskriftsendring. Forslaget reiser prinsipielle betenkeligheter, siden det vil kunne innebære at grunnfondsbeviserne begunstiges på bekostning av bankens eierløse kapital. Departementet vil imidlertid vurdere spørsmålet nærmere.

For øvrig viser departementet til forslaget om å tillate at sparebanker deler ut inntil 25 pst av overskuddet til allmennyttige formål, i motsetning til dagens 10 pst grense. En slik økning vil kunne føre til at banker som ikke omdanner seg lettere kan tilpasse seg en ønsket kapitalstruktur.

6 Lovforslagets administrative og økonomiske konsekvenser

Forslaget om å endre finansieringsvirksomhetsloven antas isolert sett å ha begrensede økonomiske og administrative konsekvenser.

Forslaget åpner for at sparebanker kan omdannes til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Sparebankene vil således stå friere til å velge den organisasjonsform de finner hensiktsmessig. De sparebanker som velger omdannelse vil kunne få endret sin tilgang til egenkapitalmarkedet, herunder redusert kostnadene knyttet til ny egenkapitaltilførsel, da aksjer antas å være en noe rimeligere finansieringskilde enn grunnfondsbevis. Grunnfondsbevis i banker som omdannes vil kunne få økt verdi, bl.a. fordi eiernes innflytelse i banken øker.

Det er foreslått å åpne for at grunnfondsbevisene kan velge inntil 40 pst. av forstanderskapet i en sparebank. Dette vil bety en økt eierinnflytelse i banker som ikke velger omdannelse og dermed styrke grunnfondsbeviset som egenkapitalinstrument i banker som ikke velger omdanning.

Aksjeselskapsformen som styringsform er klart definert i lovverket og gir større eierinnflytelse enn hva tilfellet er for mer kundestyrt institusjoner. Aksjeselskapsformen gjør det lettere blant annet å inngå fusjoner og å danne konsern, og en omdannelsesadgang vil derfor kunne bidra til større fleksibilitet mht. fremtidig utvikling i bankstruktur og struktur på finansmarkedet. Imidlertid vil det ved en omdannelse av sparebank alltid opprettes en stiftelse. Stiftelsen skal ha et langsiktig og stabilt formål med sitt eierskap i den omdannede sparebanken og videreføre sparebanktradisjonen.

Stiftelsen som opprettes ved omdanning av sparebank vil etter omdanning videreføre sparebankens utdeling av gaver til allmennyttige formål. For banker som ikke velger å omdanne seg er det foreslått å øke adgangen til å dele ut gaver til allmennyttige formål. Dette vil kunne føre til at disse bankene lettere kan tilpasse seg en ønsket kapitalstruktur.

7 Merknader til de enkelte bestemmelser

Lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner

Merknad til § 2-18 første ledd ny nr. 3

Ved at «sparebanker» tilføyes i finansieringsvirksomhetsloven § 2-18 gjøres lovens kapittel avsnitt III om omdanning av finansinstitusjoner anvendelig ved omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.

Merknad til § 2-19 første ledd nytt annet punktum

Departementet antar det er hensiktsmessig å presisere at det er adgang til å fastsette vilkår i forbindelse med tildeling av konsesjon. Tilføyelsen vil også omfatte omdanning av gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger. Departementet legger til grunn at dette ikke innebærer en endring i forhold til gjeldende rett. Det vises for øvrig til departementets vurdering under punkt 3.3 og 4.1.3.

Merknad til § 2-19 tredje ledd nytt annet punktum

Bestemmelsen innebærer at stiftelsesmodellen må benyttes ved omdanning av sparebanker. Det vises til departementets vurdering under punkt 4.2.3.

Merknad til § 2-19 femte ledd nytt annet punktum

Bestemmelsen er tatt med for å presisere at aksjene av praktiske årsaker kan deles ut direkte fra morselskapet i den omdannede institusjonen til stiftelsen, kundene og grunnfondsbeveiseierne. Dette vil innebære en forenklet prosedyre for tildeling av aksjer ved opprettelse av mellomliggende morselskap.

Merknad til § 2-19 sjettede ledd nytt tredje punktum

Det følger av endringsforslaget at vedtak om omdanning av sparebank fra selveiende institusjon til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap skal fattes av forstandskapet. Det vises til departementets vurdering under punkt 4.1.3.

Merknad til § 2-19 nytt syvende ledd

Bestemmelsen angir at stiftelsen skal ha et langsiktig og stabilt formål med sitt eierskap. Det vises til departementets vurdering under punkt 3.3 og 4.4.3.

Merknad til § 2-21

Endringen vil innebære at grunnfondsbeveiseierne ikke vil kunne motsette seg ombytting.

Første punktum bygger på Banklovkommisjonens forslag og skal erstatte gjeldende § 2-21. Departementet er enig at kommisjonens forslag innebærer en presisering i forhold til gjeldende lovtekst. Det fremgår nå direkte av lov-

teksten at de aksjene som skal ombyttes med grunnfondsbevisene, skal tilsvare de verdier grunnfondsbevisene representerer på omdanningstidspunktet. Grunnfondsbeviskapitalen inkluderer etter denne begrepsbruken overkursfond og utjevningfond.

I annet punktum foreslås det av praktiske hensyn at det i omdanningsvedtaket skal kunne fastsettes at grunnfondsbevisiere med en andel av grunnfondsbeviskapitalen under en fastsatt grense skal tilføres kontanter i stedet for aksjer. Dette vil særlig kunne være praktisk for institusjoner med mange mindre grunnfondsbevisiere. Hvor grensen skal settes må avgjøres individuelt ut fra forholdene i den enkelte institusjon, og vil kunne vurderes nærmere i forbindelse med behandlingen av en eventuell konsesjonssøknad. Det vises i denne sammenheng til at omdanningsvedtaket skal godkjennes av Kongen etter finvl. § 2-19 første ledd.

Endringene i § 2-21 vil få anvendelse også på reglene for omdanning av gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger. Det vises for øvrig til departementets vurdering under punkt 4.2.3.

Merknad til § 2-22 tredje ledd

Nye krav til vedtektenes innhold får etter ordlyden også betydning for eksisterende stiftelser opprettet ved omdanning av gjensidig forsikringsselskap og kredittforeninger. Departementet vil imidlertid kunne fastsette overgangsregler som innebærer at nye krav til vedtektene ikke skal gjelde slike stiftelser. Det vises for øvrig til departementets vurdering under punkt 4.3.3.

Merknad til § 2-22 fjerde ledd

Første punktum er en videreføring av gjeldende § 2-22 fjerde ledd første punktum, med noe endret ordlyd. I annet punktum er det foreslått særskilt flertallskrav for vedtektsendringer i sparebankstiftelser. Det presiseres i lovteksten at vedtektsendringer krever tilslutning fra to tredeler av alle medlemmer av generalforsamlingen, ikke bare de fremmøtte. Et tilsvarende krav vil gjelde i forhold til andre lovbestemmelser som krever tilslutning som for vedtektsendringer.

Tredje punktum skal sikre uavhengighet mellom stiftelsen og den institusjon stiftelsen har eierandeler i. Det bemerkes at medlemmer av stiftelsens generalforsamling ikke anses som tillitsvalgte i stiftelsen. Tilsvarende regler for ansatte og tillitsvalgte foreslås imidlertid i bestemmelsens syvende ledd. I forlengelsen av dette foreslås regler i fjerde og femte punktum som skal bidra til å sikre at medlemmer av generalforsamlingen har bred bakgrunn. Departementet vil understreke at begrepet «andre interessegrupper» i fjerde punktum ikke er ment å omfatte andre aksjonærer i den omdannede sparebanken, dens morselskap eller andre institusjoner stiftelsen eier aksjer i. Begrepet omfatter bl.a. personer som etter gjeldende regler for sparebanker blir valgt inn i sparebankens forstanderskap av kommunestyret/fylkestinget eller andre personer med lokal tilknytning. Det vises til drøftelsen under pkt. 4.3.3.

Merknad til § 2-22 sjette ledd

Departementet foreslår å erstatte begrepet «møtedeltaker» med «medlem». Forslaget er kun en teknisk endring.

Merknad til § 2-22 nytt syvende ledd

Bestemmelsen vil bidra til å sikre uavhengighet mellom stiftelsen og den institusjon stiftelsen har eierandeler i. Det vises til departementets vurdering under punkt 4.3.3.

Merknad til § 2-23 annet ledd

Bestemmelsen gir Kongen hjemmel til å fastsette nærmere regler om grunnfondsbevis utstedt av stiftelsen, bl.a. i hvilken grad grunnfondsbevisforskriften skal gjelde.

Merknad til § 2-23 nytt fjerde ledd

Departementet vil presisere at generalforsamlingens kompetanse etter første og annet punktum ikke kan delegeres til stiftelsens styre, verken i enkeltsaker eller generelt. Det er etter departementets oppfatning viktig at slike avgjørelser blir fattet av stiftelsens øverste organ. Av samme grunn foreslås også at beslutningen må ha tilslutning fra et flertall som for vedtektsendring. Etter femte punktum gjelder sparebankloven § 28 tilsvarende når det gjelder utdeling fra stiftelsen til gaver til allmennyttig formål. Like regler for utdelinger fra eierstiftelsen til en omdannet sparebank og fra andre sparebanker er i overensstemmelse med at stiftelsen skal ivareta sparebanktradisjonene, samtidig som den skal øve langsiktig og stabilt eierskap i banken. Like regler vil også bidra til at valg av organisasjonsform i størst mulig grad baseres på andre hensyn enn hvilket regelsett som kommer til anvendelse. Det vises for øvrig til at det foreslås å heve grensen for utdelinger til gaver til allmennyttige formål fra ti til 25 prosent, jf. forslag til endring av sparebankloven § 28. Når det gjelder bestemmelsens første og tredje til femte punktum vises det videre til departementets vurderinger under punkt 4.4.3. Når det gjelder annet punktum vises det til departementets vurderinger under 3.3.

Merknad til § 2-24

Gjeldende § 2-24 regulerer sammenslåing og avvikling til stiftelse oppstått etter omdanning av finansinstitusjon til aksjeselskap. Departementet foreslår særregel for stiftelser opprettet ved omdanning av sparebanker. Vedtak om avvikling eller sammenslåing av slike stiftelser krever tilslutning fra stiftelsens generalforsamling med flertall som for vedtektsendring. Videre foreslås å erstatte begrepet «fusjon» med «sammenslåing». Det foreslås et nytt sjette ledd hvor det fremgår at stiftelsen ikke lenger reguleres av denne lov dersom stiftelsens eierandel i den omdannede sparebanken er mindre enn 10 prosent. I dette ligger det at stiftelsen må omdannes til en stiftelse regulert i sin helhet etter stiftelsesloven. Det vises for øvrig til departementets vurdering under punkt 4.5.3.

Lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker

Merknad til § 1 tredje ledd nytt annet og tredje punktum

Det foreslås en tilføyelse om at omdannet sparebank kan benytte ordet «sparebank» eller «spare» i sitt firma dersom stiftelsen opprettet ved omdanning av sparebanken eier 10 prosent eller mer av aksjene i den omdannede sparebanken eller i morselskapet i den omdannede sparebanken. Departementet presiserer at bankens firma etter alminnelige regler må inneholde betegnelsen AS eller ASA. Det vises for øvrig til departementets vurdering under punkt 4.7.4.

Merknad til § 8 annet ledd femte punktum og fjerde ledd tredje punktum

Det foreslås endringer som vil styrke grunnfondsbeveiseiernes representasjon i sparebanker. I fjerde ledd erstattes «grunnfondsobligasjon» med «grunnfondsbevis» uten at dette skal innebære noen materiell endring. Det vises for øvrig til departementets vurdering under punkt 5.3.

Merknad til § 28 første ledd annet punktum

Departementet foreslår å øke prosentsatsen til 25 prosent for å gjøre valgmuligheten for sparebanker større. Bestemmelsen vil gjelde tilsvarende for utdelinger fra eierstiftelser. Utdelinger skal likevel være i samsvar med forsiktig og god forretningsskikk. Det vises til departementets vurdering under punkt 4.4.3.

Merknad til § 47 nytt femte ledd

Det foreslås en presisering om at sparebanklovens regler om sammenslutning eller avvikling av sparebanker ikke gjelder for sparebanker som omdannes etter finansieringsvirksomhetsloven kapittel 2 III.

Lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker

Merknad til § 1 annet ledd nytt annet punktum

Departementet vil presisere at reglene i forretningsbankloven kommer til anvendelse på den omdannede sparebanken så langt de passer.

Lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. finansinstitusjoner

Merknad til § 2-1

Det foreslås en tilføyelse i sikringsfondloven § 2-1 slik at det fremgår at den omdannede sparebanken skal være tilknyttet Sparebankenes sikringsfond dersom stiftelsens eierandel i den omdannede sparebanken eller morselskap til banken er 10 prosent eller mer. Det vises for øvrig til departementets vurdering under punkt 4.6.3.

Om lov om endring av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv.
(omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap)

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endring av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv. (omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endring av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv. (omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til lov om lov om endring av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansierings- virksomhet og finansinstitusjoner mv. (omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksje- selskap)

I

I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner gjøres følgende endringer:

Ny overskrift til kapittel 2 avsnitt III skal lyde:

III Omdannelse av finansinstitusjoner til aksjeselskap *og allmennaksjeselskap*

§ 2-18 første ledd nr. 2 og nytt nr. 3 skal lyde:

2. kredittforeninger,
3. *sparebanker.*

§ 2-19 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Kongen kan sette nærmere vilkår for godkjenningen, herunder vilkår knyttet til vedtektene i den omdannede institusjonen og dens morselskap.

§ 2-19 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Sparebanker kan likevel bare omdannes etter reglene i første punktum bokstav b.

§ 2-19 femte ledd nytt annet punktum skal lyde:

I slike tilfeller kan aksjer til stiftelsen, kundene og grunnfondsbevisene deles ut direkte fra morselskapet.

§ 2-19 sjette ledd nytt tredje punktum skal lyde:

I sparebanker treffes vedtaket av forstandskapet.

Nåværende tredje og fjerde punktum blir nye fjerde og femte punktum.

§ 2-19 nytt syvende ledd skal lyde:

Stiftelsen som er opprettet ved omdanningen av en sparebank skal ha et langsiktig og stabilt formål med sitt eierskap i den omdannede sparebanken eller dens morselskap og videreføre sparebanktradisjonen.

§ 2-21 skal lyde:

§ 2-21 Grunnfondskapital

Grunnfondsbeveiseierne skal tilføres en andel av det samlede antall aksjer som tilsvarer forholdet mellom deres andel av grunnfondsbeviskapitalen og egenkapitalen på omdannelsesetidspunktet. I omdannelsesvedtaket kan det bestemmes at grunnfondsbeveiseiere med en andel av grunnfondsbeviskapitalen under en fastsatt grense skal tilføres kontanter i stedet for aksjer.

§ 2-22 tredje ledd skal lyde:

Vedtektene skal inneholde regler som angir:

- 1. stiftelsens firma,*
- 2. kommunen hvor stiftelsen er hjemmehørende,*
- 3. stiftelsens formål,*
- 4. hvordan stiftelsens midler skal kunne plasseres,*
- 5. antallet styremedlemmer og hvordan styret skal dannes og suppleres,*
- 6. hvilke andre organer enn generalforsamling og styre stiftelsen eventuelt skal ha, hvordan organene dannes og suppleres, og hvilken myndighet og hvilke oppgaver disse skal ha,*
- 7. grunnkapitalens størrelse,*
- 8. valg av medlemmer til generalforsamlingen,*
- 9. når generalforsamlingen skal holdes,*
- 10. regler for hvordan vedtektene endres,*
- 11. anvendelse av årsoverskudd og dekning av eventuelt underskudd,*
- 12. avvikling av stiftelsen,*
- 13. hvordan formuen skal disponeres ved avvikling*

§ 2-22 fjerde ledd skal lyde:

Vedtektene kan også inneholde bestemmelser om begrensning av det antall stemmer et medlem kan avgi på generalforsamlingen. I en stiftelse som er opprettet ved omdanning av en sparebank krever vedtektsendring tilslutning fra to tredeler av alle medlemmer som har rett til å møte på generalforsamlingen. For slike stiftelser gjelder også at ingen av medlemmene av generalforsamlingen kan være personer som er ansatt eller har tillitsverv i den omdannede sparebanken eller et annet selskap i samme konsern som den omdannede sparebanken. Det skal legges vekt på at medlemmene avspeiler den omdannede institusjonens kundestruktur og andre interessegrupper. I slike stiftelser skal minst halvparten av medlemmene av generalforsamlingen velges av og blant den omdannede institusjonens kunder.

§ 2-22 sjettede ledd skal lyde:

På generalforsamlingen har et medlem rett til å få behandlet spørsmål som han melder skriftlig til styret innen en uke før møtet holdes.

§ 2-22 nytt syvende ledd skal lyde:

Ansatt eller tillitsvalgt i stiftelsen kan ikke være ansatt eller tillitsvalgt i den omdannede institusjonen eller et annet selskap i samme konsern som den omdannede institusjonen.

Om lov om endring av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv. (omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap)

§ 2-23 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Kongen kan gi nærmere regler om slike grunnfondsbevis.

§ 2-23 nytt fjerde ledd skal lyde:

I en stiftelse som er opprettet ved omdanning av en sparebank må en beslutning om salg av aksjer i den omdannede sparebanken eller dets morselskap treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring. Beslutning i morselskapet til den omdannede sparebanken om salg av aksjer i banken krever tilslutning fra stiftelsens generalforsamling med flertall som for vedtektsendring. En stiftelse som er opprettet ved omdanning av en sparebank kan ta opp lån begrenset oppad til ti prosent av stiftelsens kapital eksklusiv innlån. Slike stiftelser kan kun utstede grunnfondsbevis eller oppta lån etter tilslutning fra stiftelsens generalforsamling med flertall som for vedtektsendring. Ved utdeling av gaver til allmenntillegte formål fra slike stiftelser gjelder reglene i lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker § 28 tilsvarende. Vedtektene kan fastsette strengere regler enn det som følger av første og annet punktum.

I § 2-24 skal paragrafoverskriften lyde:

Sammenslåing og avvikling av virksomhet

§ 2-24 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Vedtak om å avvikle eller slå sammen en stiftelse som er opprettet ved omdanning av en sparebank krever tilslutning fra stiftelsens generalforsamling med flertall som for vedtektsendring.

§ 2-24 tredje til femte ledd skal lyde:

Hvis stiftelsen ved *sammenslåing* av to finansinstitusjoner hvorav den ene tidligere er omdannet etter avsnitt III i loven her, velger å opprettholde virksomheten, skal kretsen av stemmeberettigede utvides til å gjelde hele den *sammenslåtte* finansinstitusjon.

Ved *sammenslåing* av to finansinstitusjoner som begge tidligere er omdannet etter avsnitt III i loven her, avgjør Kongen om de to stiftelsene skal *slås sammen*, med mindre en av stiftelsene treffer vedtak om å avvikle virksomheten. Reglene i første og annet ledd og § 2-22 gjelder tilsvarende.

Ved *sammenslåing* eller avvikling etter alternativene ovenfor kan Kongen bestemme at stiftelsens formue skal fordeles på den omdannede finansinstitusjonens kunder og på hvilken måte dette skal gjennomføres. Fordelingen skal skje etter de samme prinsipper som etter § 2-19 tredje ledd bokstav a.

§ 2-24 nytt sjettede ledd skal lyde:

Reglene i kapitlet her gjelder ikke for en stiftelse som er opprettet ved omdanning av en sparebank, hvis stiftelsen eier mindre enn ti prosent av aksjene i den omdannede sparebanken eller i tilfelle i den omdannede sparebankens morselskap.

II

I lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd nytt annet og tredje punktum skal lyde:

Sparebank som er omdannet etter bestemmelsene i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner kapittel 2 avsnitt III, kan fortsette å benytte ordet «sparebank» og ordet «spare» i sitt firma. Dette gjelder likevel ikke dersom stiftelsen som er opprettet ved omdanningen, faller inn under § 2-24 sjette ledd i den nevnte loven.

Nåværende annet punktum blir nytt fjerde punktum.

§ 8 annet ledd femte punktum skal lyde:

I sparebank som har utstedt omsettelige grunnfondsbevis, jfr. 2 annet ledd velges *minst en femdel og ikke mer enn to femdel*erav forstanderskapets medlemmer og varamedlemmer av eierne av grunnfondsbeviseierne *etter nærmere bestemmelser i vedtektene.*

§ 8 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

I sparebank som er dannet ved sammenslutning av sparebankeid forretningsbank og sparebank, kan Kongen tillate at inntil *to femdel*erav forstanderskapets medlemmer og varamedlemmer velges av sparebanker som eier *grunnfondsbevis.*

§ 28 første ledd annet punktum skal lyde:

Inntil *25 prosent* av gjenværende overskudd kan likevel brukes til *allmennnyttige* formål.

§ 47 nytt femte ledd skal lyde:

Paragrafen her gjelder ikke når sparebanker omdannes etter bestemmelsene i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner kapittel 2 avsnitt III.

III

I lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Loven gjelder for banker som er omdannet etter bestemmelsene i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner kapittel 2 avsnitt III.

IV

I lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner gjøres følgende endringer:

§ 2-1 nytt femte punktum skal lyde:

Om lov om endring av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv.
(omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap)

En sparebank som er omdannet etter bestemmelsene i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner kapittel 2 avsnitt III, skal være medlem av Sparebankenes sikringsfond med mindre stiftelsen som er opprettet ved omdanningen, faller inn under § 2-24 sjette ledd i den nevnte loven.

V

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 4-12 sjette ledd skal lyde:

Grunnfondsbevis i sparebank, gjensidig forsikringsselskap, kreditt- og hypotekforening og selveiende finansieringsforetak verdsettes til *65 prosent* av kursverdien 1. januar i ligningsåret. Er kursen ikke notert eller kjent, settes verdien til *65 prosent* av den antatte salgsverdi.

VI

Enderingen under V trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2003. Loven forøvrig gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid. Kongen kan gi overgangsbestemmelser.
